

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

104.

KURIER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 31-го Декабря — 1835 — Wilno. Wtorek. 31-go Grudnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 24-го Декабря.
БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,
ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ
ВСЕРОССИЙСКИЙ.

и пр., и пр., и пр.

НАШЕМУ Генералъ-Лейтенанту и Сенатору,
Его Свѣтлости Принцу Петру Ольденбургскому.

Съ самаго вступленія Вашей Свѣтлости на поприще Государственной службы, Мы, къ душевному утѣшенію Нашему, видѣли непрерывные опыты усердныхъ трудовъ Вашихъ въ кругу вѣранныхъ Вамъ дѣлъ и распоряженій, постоянной попечительности объ успѣшномъ ихъ совершеніи и истинной любви къ благу и пользѣ общественнымъ. Любовь сію въ особенности ознаменовали Вы подвигомъ высокой Гражданской добродѣтели, основавъ значительнымъ пожертвованіемъ, нынѣ открытое Императорское Училище Правовѣднія, въ преуспѣніи коего на пользу и во славу Государства, подъ Вашимъ руководствомъ, въ званіи его Попечителя, Мы вполне удостовѣрены. Во изъявленіе же совершенной Нашей къ Вамъ признательности за сей благой подвигъ, Всемилостивѣйше жалуемъ Васъ Кавалеромъ Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владимира второй степени Большаго Креста, знаки коего присемь препровождая, пребываемъ къ Вамъ навсегда доброжелательны.

На подлинной Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

С.-Петербургъ.

6-го Декабря 1835 года.

НИКОЛАЙ.

— Высочайшею Грамотою, 6-го Декабря, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Владимира 1-й степени, Командующій всею пѣхотою Гвардейскаго Корпуса, Генераль-Адъютантъ, Генераль отъ Инфантеріи Бистромъ.

— Высочайшими Грамотами, 6-го Декабря, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Анны 1-й степени, Генераль-Маіоры: Командиръ 2-й бригады 1-й Легкой Кавалерійской дивизіи и Лейбгвардіи Гусарскаго полка, Хомутовъ 1-й, и Командиръ Лейбгвардіи Семеновскаго полка, Ребиндеръ 1-й.

— Высочайшими Грамотами, 6-го Декабря, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Анны 1-й степени Императорскою Короною украшеннаго: Генераль-Лейтенанты: Инспекторъ Корпуса Морской Артиллеріи, Смирницкій, и Инспекторъ Корпуса Штурмановъ Балтійскаго Флота, Степовой; Генераль-Маіоры: Командиръ Образцоваго пѣхотнаго полка, Люце, и Командиръ 1-й бригады 1-й Легкой Кавалерійской дивизіи и Лейбгвардіи Конно-Гренадерскаго полка, Зассъ 2-й.

— По Высочайшему Его Императорскаго Величества Повелѣнію во 2-й день сего Декабря, произведенъ, за отличіе по службѣ, по Корпусу Инженеровъ Путей Сообщенія, изъ Полковниковъ въ Генераль-Маіоры, Эспехо 1-й. (Р. И.)

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, dnia 24 Grudnia.
Z BOŻEY ŁASKI

MY NIKOŁAJ PIERWSZY,
CESARZ I SAMOWŁADCA
WSZECH-ROSSYY, KRÓL POLSKI,
etc. etc. etc.

NASZEMU Jenerał-Porucznikowi i Senatorowi,
Jaśnie Oświeconemu Xiążęciu Piotrowi Oldenburgskiemu.

Od samego weyścia Waszego, Mój Xiążę, w za-wód służby Państwa, z serdeczną pociechą Naszą, wi-dzieliśmy nieprzerwane dowody gorliwych prac Wa-szych w wydziale powierzonych Wam spraw i rozpo-rządzeń, stateczney pieczołowitości o pomysłnem ich dokonaniu i prawdziwey miłości ku dobru i pożytkowi powszechnemu. Miłość tę okazaliście Mnie szczegól-niey, dziełem wysokiey cnoty Obywatelskiej, założy-wszy, ze znakomitę poświęceniem, teraz odkrytą Ce-sarską Szkołę Prawa, o wzroście i zakwitnieniu której dla dobra i sławy Państwa, pod Waszém przewodnic-twem w tytule jej Kuratora, zupełnie jesteście zapewnie-ni. Na okazanie zaś zupełney Naszej dla Was wdzię-czności za tak dobry czyn, Nayłaskawiey mianujemy Was Kawalerem Orderu Sw. Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza Drugiego Stopnia Wielkiego Krzyża, którego znaki przy tém przesyłając, zostajemy ku Wam nazawsze przychylni.

Na autentyku Własną Jego CESARSKIEY MOŚCI
ręką podpisano:

St. Petersburg.

dnia 6 Grudnia 1835 roku.

NIKOŁAJ.

— Przez Naywyższy Dyplomat 6-go Grudnia, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem orderu Sw. Włodzimierza 1-go stopnia, Dowódzcy całą piechotą Korpusu Gwardyi, Jenerał-Adjutant Jenerał Piechoty Bistrom.

— Przez Naywyższe Dyplomata, 6-go Grudnia, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami orderu Sw. Anny 1-go stopnia, Jenerał-Majorowie: Dowódzca 2-giej brygady 1-ey lekkiej Kawaleryyskiej dywizyi i Leib-Gwardyi półku Huzarów, Chomutow 1-szy, i Dowódzca Leib-Gwardyi półku Siemionowskiego Rhebinder 1-szy.

— Przez Naywyższe Dyplomata, 6-go Grudnia, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami orderu Sw. Anny 1-go stopnia, Cesarstką Koronę ozdobionego: Jenerał-Porucznicy: Inspektor Korpusu Morskiej Artylleryi Smirnicki, i Inspektor Korpusu Szturmanów Floty Bałtyckiej Stepowoy; Jenerał-Majorowie, Dowódzca wzo-rowego pieszego półku, Luce, i Dowódzca 1-ey bryga-dy 1-ey lekkiej Kawaleryyskiej dywizyi i Leib-Gwar-dyi Konno-Grenadyerskiego półku, Zass 2-gi.

— Narozkaz Naywyższy Jego CESARSKIEY MOŚCI dnia 2-go Grudnia, wyniesiony, za odznaczenie się w służbie, Korpusu Inżynjerów dróg komunikacyi, Półkownik Espejo 1-szy, na Jenerał-Majora. (R. I.)

— Указомъ Правительствующаго Сената, отъ 4-го числа Декабря, объявлено, что Государь Императоръ по Положенію Комитета Гг. Министровъ Высочайше повелѣть соизволилъ признавать Августа Фридриха *Кригсмана* Датскимъ Консуломъ въ Ригѣ.

— Государственный Совѣтъ, въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, о дозволеніи, для облегченія тяжущихся, объявлять имъ рѣшенія по нѣкоторымъ дѣламъ гражданскимъ, въ мѣстахъ жительства, Мнѣніемъ положили постановить: 1-е Рѣшенія нижнихъ судебныхъ мѣстъ, въ случаѣ, когда пребываніе тяжущагося удалено болѣе 300 верстъ, и цѣна тяжбы не свыше 500 руб., объявлять ему въ мѣстѣ его жительства, если оно въ самое время рѣшенія извѣстно суду, рѣшающему дѣло. 2-е, Для исполненія сего, судебное мѣсто, рѣшившее дѣло, посылаетъ въ судъ, или въ полицію того города или уѣзда, гдѣ тяжущійся находится, копию, на простой бумагѣ, съ рѣшеніемъ своего, которая объявляется тому лицу, для коего прислана, на общемъ порядкѣ, и выдается ему при самомъ объявленіи рѣшенія, со взысканіемъ съ него тогда же и слѣдующихъ въ казну денегъ за бумагу. Когда цѣна иска превосходитъ ту сумму, при которой нижнимъ судамъ предоставлено рѣшить дѣла окончательно, то недовольный рѣшеніемъ можетъ, по полученіи упомянутой копии, объявить неудовольствіе, въ сроки и по правиламъ, вообще на сей предметъ постановленнымъ. 3-е, Мѣсто объявляющее, принявъ подписку о недовольствіи и слѣдующія въ залогъ правой апелляціи деньги, выдаетъ отъ себя свидѣтельство въ исполненіи апелляціоннаго обряда, и отсылаетъ деньги въ Казначейство своего города, для перевода въ Приказъ Общественнаго Признанія, а подписку въ судъ, рѣшившій дѣло, съ описаніемъ порядка, какимъ объявлено рѣшеніе и принято неудовольствіе. Послѣ сего, недовольному рѣшеніемъ оставляется право принесенія апелляціонной жалобы на общемъ основаніи. 4-е, Если при полученіи копии съ рѣшенія не найдется, по какимъ бы то ни было причинамъ, на мѣстѣ жительства того лица, для коего она прислана, то копія сія возвращается немедленно въ судъ, рѣшившій дѣло, а оный въ семь случаевъ, или когда при самомъ рѣшеніи настоящее мѣсто жительства тяжущагося будетъ неизвѣстно, обязанъ о вызовѣ его учинить публикацію, на основаніи ст. 1881 Свода Зак. Гражд. (Т. X.). Распоряженіемъ симъ не отнимается однако у тяжущагося право просить о объявленіи ему рѣшенія въ мѣстѣ дѣйствительнаго его пребыванія; но просьба о томъ должна быть доставлена въ судъ, рѣшившій дѣло, не позже какъ въ продолженіе двойнаго поверстнаго срока отъ дня послѣдняго припечатанія вызова въ газетахъ. Въ семь случаевъ должны быть исполнены, во всей полнотѣ, правила, во 2 и 3 статьяхъ сего постановленія изложенныя; но если таковой просьбы вовсе прислано не будетъ, или она прийдетъ по пропуску двойнаго поверстнаго срока, то судебное мѣсто обязано, въ допущеніи апелляціи и въ исполненіи рѣшенія своего поступать по общимъ правиламъ, для сего постановленнымъ. 5-е, Допускаемое здѣсь изъятіе для тяжущихся, пребывающихъ далѣе 300 верстъ отъ мѣста рѣшенія, но только въ дѣлахъ, составляющихъ цѣну иска не выше 500 руб., ни въ какомъ случаѣ не можетъ относиться къ судамъ средней степени, имѣющимъ, по ст. 1954 Свода Зак. Гражд. (Т. X.) право оначивать тяжбы до двухъ тысячъ рублей безъ апелляціи. Его Императорское Величество сіе Мнѣніе Государственнаго Совѣта Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. (14-го Октября 1835).

— Въ пятый день сего Декабря послѣдовало открытіе Императорскаго Училища Правовѣдѣнія, въ Высочайшемъ присутствіи Государя Императора, и въ присутствіи Ихъ Императорскихъ Высочествъ Государя Великаго Князя Наслѣдника Цесаревича и Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА, Гг. Министровъ и многихъ знатныхъ особъ.

Открытіе сего Училища происходило въ слѣдующемъ порядкѣ:

Прибывъ въ домъ Императорскаго Училища Правовѣдѣнія въ часъ по полудни, Государь Императоръ изволилъ войти въ залу, въ коей собраны были воспитанники, которыхъ Его Императорское Величество удостоилъ своимъ привѣтствіемъ; а потомъ въ церковь Училища *), въ которой Законоучитель Его

— Przez ukaz Rządzącego Senatu, pod dniem 4-tym Grudnia, ogłoszono, że Cesarz Jegomość, po nastąpieniu postanowienia Komitetu PP. Ministrów, Najwyżey rozkazać raczył: uznawać Augusta Fryderyka *Kriegsmanna*, Konsulem Duńskim w Rydze.

— Rada Państwa, na połączonych Departamentach Praw i Ekonomii i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu, o dozwoleńniu dla ulgi rozprawiającym się, objawiać im wyroki w niektórych sprawach cywilnych, w miejscach zamieszkania, przez opinią zamierzyła postanowić: 1) Wyroki Niższych Sądowych miejsc, w zdarzeniu, kiedy zamieszkanie rozprawiającego się oddal one więcej 300 wiorst, i wartość sprawy nie przewyższa 500 rubli, objawiać mu w miejscu jego zamieszkania, jeżeli ono w sam czas wyroku wiadome jest sądowi, sądzącemu sprawę. 2) Dla wykonania tego, miejsce sądowe, które sądziło sprawę, posyła do Sądu, albo do Policji tego miasta lub Powiatu, gdzie się rozprawiający znajduje, kopię, na prostym papierze, swojego wyroku, która objawia się tej osobie, dla której jest przysłana, ogólnym porządkiem, i wydaje się jej przy samém objawieniu wyroku, z uzyskaniem od niej wtenczasże należących do Skarbu pieniędzy za papier. Kiedy wartość poszukiwania przewyższa tę sumę, do jakiego niższym sądom zostawiono rozstrzygać sprawę ostatecznie, wtedy niezadowolony z wyroku, może, po otrzymaniu wspomnianej kopii, oświadczyć niezadowolenie, w terminach i podług prawideł powszechnie na ten przedmiot postanowionych. 3) Miejsce objawiające, otrzymawszy podpis o niezadowoleniu i należące się w zakład prawnej appellacyi pieniądze, wydaje od siebie świadectwo o wypełnieniu appellacyynego obrzędu i odsyła pieniądze do Podskarbstwa swojego miasta, dla przesłania do Urzędu Powszechney Opieki, a podpis do tego Sądu, który sądził sprawę, z opisaniem porządku, jakim objawiony wyrok i przyjęte niezadowolenie. Pojem niezadowolonemu z wyroku zostawuje się prawo zanieśienia appellacyyney żądoby na powszechney ośnowie. 4) Jeżeli przy otrzymaniu kopii wyroku nie znajdzie się, dla jakichbykolwiek to było przyczyn, na miejscu zamieszkania tej osoby, dla której ona przysłana, wtedy kopia ta zwraca się niezwłocznie do Sądu, który sądził sprawę, a ten w takim zdarzeniu, albo kiedy przy samém rozstrzygnięciu obecne zamieszkanie rozprawiającego się będzie niewiadome, obowiązany dla wezwania jego uczynić publikację, na ośnowie art. 1881 Połącz. Pr. Cywil. (T. X.). Przez to rozporządzenie nie odcyduje się bynajmniej rozprawiającemu się prawo prosić o objawienie mu wyroku w miejscu jego zamieszkania; ale prosba o to powinna być przysłana do Sądu, który sądził sprawę, nie później, jak w przeciągu podwójnego wiorstowego terminu od dnia ostatniego wydrukowania wezwania w gazetach. W takim zdarzeniu powinny być wypełnione, w całej zupełności, prawidła, w 2-gim i 3-cim artykułach tego postanowienia wyłożone; lecz jeśli takie prośby zgola przystaney nie będzie, albo przysłana będzie po upływie podwójnego wiorstowego terminu, wtedy miejsce sądowe jest obowiązane, w dopuszczeniu appellacyi i w wykonaniu wyroku swojego postępować podług powszechnych prawideł, na to postanowionych. 5) Dopuszczony tu wyjątek dla rozprawiających się, zamieszkałych daley jak 300 wiorst od miejsca wyroku, ale tylko w sprawach, stanowiących wartość isku nie więcej 500 rubli, w żadnym zdarzeniu nie może odnosić się do sądów średniego stopnia, mających, podług art. 1954 Połącz. Pr. Cywil. (T. X.) prawo kończyć sprawy do dwóch tysięcy rubli bez appellacyi. Jego Cesarska Mość tę opinią Rady Państwa Najwyżey utwierdzić raczył i rozkazał wypełnić. (14-go Października 1835).

— Dnia 5-go teraźniejszego Grudnia, odbyło się otwarcie Cesarskiej Szkoły Prawa, w Najwyższej Obecności Cesarza PANA i Ich Cesarskich Wysokości WIELKIEGO XIAŁĘCIA NASTĘPCY CESARZEWICZA i WIELKIEGO XIAŁĘCIA MICHAŁA PAWŁOWICZA, PP. Ministrów i wielu znakomitszych Osób.

Otwarcie tej szkoły odbyło się w następującym sposobie:

Przybywszy do domu Cesarskiej Szkoły Prawa o godzinie pierwszej z południa, CESARZ JEGOMOŚĆ raczył wejść do sali, w której zgromadzeni byli uczniowie, których Jego Cesarska Mość udarował Swém przemówieniem; a potem do Cerkwi Szkoły *), w której Nauczyciel religii Jego Cesarskiej Wysokości PANA WIEL-

*) Церковь сія, сооруженная во имя Св. Великомученицы Екатерины, въ память Матери Попечителя сего заведенія, Принца Петра Ольденбургскаго, Ея Королевскаго Величества въ Божѣ почивающей Королевы Виртембергской, Великой Княгини ЕКАТЕРИНЫ ПАВЛОВНЫ, освящена

*) Cierkiew ta, zbudowana pod imieniem Sw. Wielkiej Męczennicy Katarzyny, poświęcona pamięci Matki Kuratora tego zakładu, Xiałęcia Piotra Oldenburskiego, Najjasniejszej w Bogu spoczywającej Królowej Jegomości Wiertemberskiej, Wielkiej Xieźny KATARZYN PAWŁOWNY, poświęco-

ИМПЕРАТОРСКАГО ВЫСОЧЕСТВА ГОСУДАРЯ ВЕЛИКАГО КНЯЗЯ НАСЛѢДНИКА ЦЕСАРЕВИЧА, ПРОТОІЕРЕЙ В. Б. *Бажановъ* совершилъ благодарственное молебствіе. По окончаніи онаго всѣ наставники и воспитатели, опредѣленные на службу въ Императорское Училище Правовѣдѣнія, имѣли счастье быть представленными Его Императорскому Величеству Попечителемъ. Принцемъ Петромъ Ольденбургскимъ. За симъ Государь Императоръ, осмотрѣвъ классы, залы, бібліотеку, спальни воспитанниковъ, больницу, удостоилъ Высочайшимъ присутствіемъ своимъ обѣдъ воспитанниковъ, и въ половинѣ 3-го часа пополудни, соизволилъ отбыть изъ Училища, сопровождаемый искренними благословеніями всѣхъ свидѣтелей сего торжества. (Сб. П.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 24-го Декабря.

Съ Высочайшаго соизволенія Е. В. Короля, Принцъ *Вильгельмъ* братъ Государя нашего, торжественно объявилъ 15-го ч. с. м., что дочь Его, Принцесса *Марія Елисавета Катерина Викторія*, выходитъ за мужъ за Принца Гессенъ-Дармштадскаго *Карла*.

— Его Кор. Высоч. Принцъ *Кумберландскій* прибылъ изъ Брауншвейга въ здѣшнюю столицу. (D. P.)

— Его Высоч. Генераль отъ Инфантеріи и Командующій Генераль Гвардейскаго Корпуса, Герцогъ *Карлъ* Мекленбургъ-Стрелицкій, выѣхалъ въ Ней-Стрелицъ. (A.P.S.Z.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 16-го Декабря.

Баронъ Александръ *Гумбольдтъ*, третьяго дня ввечеру принять былъ Королемъ.

— Министръ-Резидентъ Швейцарскаго Союза нѣсколько уже дней часто занимается совѣщаніями съ Министромъ Иностранныхъ Дѣлъ.

— Въ это время прибыло уже въ Парижъ 379 Депутатовъ такъ, что въ совокупности не достаётъ только 80 Членовъ Палаты.

— Въ сегодняшнемъ и вчерашнемъ засѣданіи Палаты Перовъ продолжался еще допросъ подсудимыхъ изъ Сентъ-Этьена, Арбоа и другихъ мѣстъ.

— Официально назначенные для защиты *Фіески* и его соучастниковъ Адвокаты имѣли уже нѣсколько разъ съ ними свиданіе.

— Нѣкоторые журналы старались недавно распространить вѣсти, что Французское Правительство намѣрено очистить Анкону; но Министерская газета содержитъ сегодня слѣдующее: „Главный Командиръ observationalнаго Корпуса, занимающаго Анкону возобновилъ на 1836 годъ всѣ подряды. Мы бы не имѣли нужды приводить сего извѣстія, если бы не были увѣрены, что разошедшіеся въ Италіи слухи, о предстоящемъ очищеніи сего важнаго пункта, вымышлены.“

— Постоянно ходящій между Алжиромъ и Тулономъ пакетботъ, котораго въ послѣднемъ мѣстѣ ожидали 1-го Декабря, 8 сего м., еще не возвратился, а потому опасаются на счетъ судьбы его.

— *Клотъ-Бей* доставилъ Марсельскому Музею Натуральной Исторіи 87 птицъ и 3 ящика Египетскихъ насекомыхъ.

— Морозы 14 и 15 Ноября и выпавшій снѣгъ повредили во всемъ Провансѣ сборъ маслинъ.

— Извѣстія съ Испанской границы о судьбѣ Ст.-Себастьяна все еще противорѣчатъ одно другому.

— *Messenger* уведомляетъ: „По послѣднимъ извѣстіямъ съ театра войны, Карлисты въ числѣ 18,000 челов. занимаютъ линію отъ Аррониса до Естеллы, и отъ сего города до Манеры. Десять баталіоновъ Гвикусойскихъ, Кастильскихъ и Алавскихъ разставлены были отъ Лекумберри до Ст. Себастьяна. 5-го сего мѣс. войска Королевы занимали города: Пуэнте-де-ла-Рейна, Ларрагу и Леринъ; сила ихъ на семь пунктовъ простиралась до 16,000 пѣхоты и 1,200 конницы съ полною артиллеріею.“

— Издержки за Апрельской процессъ считаютъ отъ 3—4 миллионъ франковъ; поелику осужденные не въ состояніи уплатить оныхъ: то Великій Хранитель Печати въ слѣдующее засѣданіе потребуетъ отъ Палаты чрезвычайнаго займа на расходы за содержаніе уголовныхъ преступниковъ въ текущемъ году.

— Между тѣмъ, какъ министерскія газеты не сообщаютъ никакихъ новыхъ извѣстій изъ Орана, *Temps* помѣщаетъ слѣдующее: Герцогъ *Орлеанскій*, слѣдуя внушеніямъ осторожности, предпринялъ путешествіе въ Африку, подъ видомъ осмотра Арміи. Прибытіе его произвело наилучшее дѣйствіе на войска наши, кои иногда чувствовали нужду укрѣпить союзъ съ

была 23-го Ноября сего года, Высокопреосвященнѣйшимъ Митрополитомъ Московскимъ Филаретомъ, соборнѣ. При семъ случаѣ, по окончаніи Божественной Литургіи, Законоучитель *Бажановъ* произнесъ рѣчь.

КІЕГО ХІАЖЕЦІА НАСТѢПЦЫ ЦЕСАРЗЕВИЧА, ПРОТОІЕРЕЙ В. Б. *Бажановъ* отправилъ благодарственные молебны, по которыхъ оконченіи всея наuczyciele i uczniowie, przeznaczeni na służbę w Cesarzowskiej Szkole Prawa, mieli szczególne bydy przedstawianemi Najjaśniejszemu Cesarzowi Jegomości przez Kuratora, Xiążęcia Piotra Oldenburskiego. Potem Cesarz Jegomość, obejrzaawszy klzssy, sale, bibliotekę, sypialnie uczniów, chorownią, udarował Narwyższą obecnością Swoją obiad uczniów, i o pół do 3-ciej z południa, raczył oddalić się ze Szkoły przeprozdany serdecznemi błogostawienstwami wszystkich świadków tego obchodu. (P. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s i a.

Berlin, dnia 24 Grudnia.

Za otrzymaniem Naywyższem zezwoleniem N. Króla Jmci, J. K. W. Xiążę *Wilhelm*, brat Monarchy naszego, oświadczył uroczyste dnia 15-go b. m. w zamku Fischbach, iż Dostojna córka jego, Xiężniczka *Maryja Elżbieta Katarzyna Wiktorya* zaślubi się z Xięciem Hensko-Darmstadtzkim *Karolem*.

— J. K. W. Xiąże *Cumberland* przybył z Brunświku do tutejszey stolicy. (Dz. P.)

— Jego Wysokość Jenerał piechoty i Jenerał Dowodzący Korpusem Gwardyi, Xiąże *Karol* Meklembursko-Strelicki, wyjechał do Ney-Strelic. (A.P.S.Z.)

F r a n c y a.

Paryż, dnia 16 Grudnia.

Baron Alexander *Humboldt* zawczora wieczorem przyjmowany był przez Króla.

— Minister-Rezydent Związku Szwajcarskiego, od kilku już dni, często się zajmuje konferencyami z Ministrem spraw zewnątrznych.

— Przybyło już do Paryża 379 Deputowanych, tak więc do zupełności niedostaje tylko 80 Członków Izb.

— Na wczorayszém i dzisieyszém posiedzeniu Izba Parów zajmowała się jeszcze examiniami obwinionych z St. Etienne, Arbois i innych mieysc.

— Z urzędu wyznaczeni na obrońców *Fieschiego* i jego spółników adwokaci, kilka już razy z nim rozmawiali.

— Niekłóre dzienniki starały się nie dawno rozpuścić pogłoskę, że Rząd Francuzki ma zamiar wypróżnić Ankong; ale ministervalna gazeta dzisieysza zawiera, co następuje: „Wódz Naczelný Korpusu Obserwacyynego, zajmującego Ankongę, ponowił na rok 1836-ty wszystkie umowy na różné dostawy. Nie mieliśmy potrzeby ogłaszać tey wiadomości: byliśmy bowiem przekonani, że rozniesione we Włoszech pogłoski, o zbliżającym się opuszczeniu tego wojennego punktu, są zmyślone.“

— Statecznie chodzący między Algierem a Tulonem statek pocztowy, którego w ostatniem z tych mieyscu oczekiwano na 1-szy Grudnia, 8-go tego miesiąca jeszcze nie powrócił, a ztąd lękano się już o jego losie.

— *Klot-Bey* przysłał do Muzeum Historii Naturalney w Marsylii 87 ptaków i 3 pudełka owadów egiptskich.

— Mrozy 14-go i 15-go Listopada i śniegi spadły w Prowancyi, uszkodziły drzewom oliwnym.

— Wiadomości od granic hiszpańskich o losie St.-Sebastianu zupełnie są sprzeczne.

— W *Messenger* czytamy: „Podług ostatnich wiadomości z teatru wojny, Karoliści w liczbie 18,000 ludzi, zajmują linią od Arronisy do Estelli, i od tego miasta do Manery. Dziesięć batalionów Guipuskoyskich, Kastyljskich i Alawskich rozstawione były od Lecumberri do St. Sebastian. Dnia 5 t. m. woyska Królowey zajmowały miasta: Puente-de-la-Reyna, Larragu i Lerrin; siła ich w tym punkcie dochodziła 16,000 piechoty i 1,200 konnicy, z dostateczną artylleryą.“

— Wydatki na sprawę kwietniową wyliczają od 3—4 milionów frank.; a że skazani nie są w stanie ich zapłacić: przeto Wielki Strażnik Pieczęci, na posiedzeniu nadchodzącém, będzie żądał od Izby nadzwyczajney pożyczki na wydatki utrzymania winowayców kryminalnych w bieżącym roku.

— W tymże czasie, kiedy ministeryalne gazety nie donoszą żadnych wiadomości z Oranu, *Temps* umieszcza, co następuje: „Xiąże *Orleañski*, trzymając się uwag ostróżności, przedsięwziął podróż do Afryki, w celu przeglądu woyska. Przybycie jego sprawiło najlepsze wrażenie na woyskach naszych, które niekiedy doświadczaly żądzy odnowienia związków rodzinnych. Xiąże

na została dnia 23 Listopada tego roku, przez Wysoce Nayprzewielebniejszego Metropolite Moskiewskiego Filareta, obrzędem pontyfikalnym. Potem Nauczyciel Religii *Bažanow* miał z tey okoliczności mowę.

своею родиною. Герцогъ выѣхалъ изъ Орана въ то самое время, какъ Маршалъ *Клозель* открылъ походъ противу Арабовъ. Корабль, на которомъ онъ возвращается во Францію, прибудетъ въ Тулонъ 18-го. Другія газеты сомнѣваются въ сихъ извѣстіяхъ.

17-го Декабря.

Испанскій Посланникъ третьяго дня, а Г-нъ *Дюпенз* вчера приняты были Королемъ.

— Съ нѣкотораго времени примѣтно, что при замѣщеніи должностей по гражданской и военной службѣ наиболее опредѣляютъ сыновей и родственниковъ высшихъ государственныхъ чиновниковъ. Сей nepотизмъ подаетъ оппозиціоннымъ газетамъ поводъ къ жесточайшимъ нападеніямъ на Министровъ и онѣ считаютъ это ужаснымъ, что, спустя пять лѣтъ послѣ Іюльской революціи, могло появиться сѣ гибельное злоупотребленіе.

— Въ Гаеръ прибылъ изъ Нью-Йорка пакетботъ *Романъ*. Онъ оставилъ сей городъ 24-го Ноября и привозитъ оттуда довольно миролюбивыя извѣстія. Нижеслѣдующее извлеченіе заимствовано изъ Нью-Йоркскаго журнала *of Commerce*: „Здѣсь распространено теперь общее мнѣніе, что Посольство Президента *Джаксона* сочинено будетъ въ такихъ выраженіяхъ, кои побудятъ Французовъ—подать руку дружбы. Онъ безъ сомнѣнія не станетъ болѣе упоминать о вознагражденіи, о уплатѣ коего обѣ націи уже согласились; но онъ устранить препятствія, кои при нынѣшнихъ обстоятельствахъ Францію заставляютъ не платить долга, дабы свѣтъ не подумалъ, что она побоялась угрозы.“

— Изъ Ст. Жанъ де Люцъ отъ 12-го пишутъ: „Бомбардированіе Ст. Себастьяна вчера опять начато; мы вчера цѣлый день слышали пушечный громъ. Полагаютъ, что это гарнизонъ изъ Бильбао, доставившій 500 чел. въ подкрѣпленіе, между коими находится нѣсколько артиллеристовъ.“ (*A.P.S.Z.*)

— Швейцарскій Министръ-Резидентъ часто теперь занимается съ Г-мъ *Броми* совѣщаніями, какъ кажется, по поводу недоразумѣній съ Базельскимъ Кантономъ, о прекращеніи коихъ нельзя сомнѣваться.

— На здѣшней биржѣ говорили, что Франція приняла уже посредничество въ дѣлахъ Американскихъ.

— По донесеніямъ изъ Бреста, главный штабъ Адмирала *Макау* уже составленъ. Онъ состоятъ будетъ изъ одного Капитана фрегата Г-на *Форъ*, изъ Капитана корветы Г-на *Лартинъ* и одного Секретаря Г-на *Дюпона*.

— Близъ Французскаго театра, женщины завели драку по слѣдующему поводу. Помѣщики, имѣющіе земли недалеко отъ Парижа, устроили огромную мызу, единственно съ тѣмъ, чтобы снабжать столицу неподдѣльнымъ молокомъ. Кромѣ главной продажи молока по срединѣ самаго города, разослали въ разныя части онаго опрятно одѣтыхъ молочницъ, продававшихъ свой товаръ въ кушинахъ чистыхъ и даже красивыхъ. Сія новость встрѣтила жестокое сопротивленіе со стороны старыхъ парижскихъ молочницъ, кои, можно сказать, жили водою, ибо онѣ безпрестанно подливали ее въ молоко. Новыя молочницы должны были на сей разъ уступить; вѣрно Полиція не дастъ ихъ впередъ въ обиду.

— По письму изъ Нью-Йорка число шаровъ, на которое каждая область имѣетъ право при выборѣ Президента, есть слѣдующее: Майна 10 шаровъ; Нью-Гампширъ 7, Вермонтъ 1, Массачусетсъ 14, Роде-Исландъ 4, Коннектикутъ 5, Нью-Йоркъ 42, Нью-Джерсей 8, Пенсильванія 30, Делавара 5, Мариландъ 10, Виргинія 23, Сѣверная Каролина 15, Южная Каролина 11, Георгія 11, Алабама 7, Миссиссипи 4, Луизіана 5, Тенессе 15, Кентуки 15, Огіо 21, Индіана 9, Иллиноа 5, Миссури 4 шара. (*G. C.*)

18-го Декабря.

Маршалъ *Жераръ* вчера у Короля имѣлъ аудиенцію.

— *Journal des Débats* уведомляетъ: „Вчера по полудни въ 3 часа лишилась Франція, столь же великаго государственнаго мужа, какъ и Оратора, который вмѣстѣ былъ самымъ простодушнымъ и добродѣтельнымъ человѣкомъ. Г-нъ *Ленѣ* скончался. Онъ былъ Президентомъ Палаты Депутатовъ и Министромъ въ прежнее правленіе и въ тоже время Перомъ и Членомъ Французской Академіи; род. въ Бордо 1767 года 11 Ноября. Виконтъ *Ленѣ* съ давняго уже времени былъ боленъ и за мѣсяцъ предъ симъ не было никакой надежды къ его выздоровленію. Онъ не оставилъ дѣтей, но брата и двухъ племянниковъ, носящихъ его имя, изъ коихъ одинъ Капитаномъ корабля, а другой Французскимъ Консуломъ въ Ливерпуль.“

— Въ прошедшую ночь, какъ слышно, умеръ также здѣсь Графъ *Редереръ*. (*A.P.S.Z.*)

— Между вещами, выставленными вмѣстѣ съ ад-

выехалъ з Орана в томъ же часѣ, киде Маршалек *Claudel* rozpoczął wyprawę przeciw Arabom. Okręt, na którym on powraca do Francji, przybędzie do Tuluonu 18-go.”— Inne gazety powątpiewają o tych wiadomościach.

Dnia 17.

Posel Hiszpański zawczora, a P. Dupin wczora przyymowani byli przez Króla.

— Od niejakiego czasu daje się dostrzegać, że przy osadzaniu obowiązków cywilnych i wojskowych, najczęściej przeznaczani są synowie i krewni wyższych urzędników Królestwa. Nepotyzm ten staje się gazetom opozycyjnym pobudką do ostrego powstawania na Ministrów, i okropnością to nazywają, że w pięć lat od rewolucji lipcowej mogło się zjawić tak zgubne nadużycie.

— Do Havru przybył z Nowego-Yorku statek pocztowy *Rodan*, który z pomienionego miasta wypłynął 24 Listopada, i przywiózł ztamtąd pokojem tchnące nowiny. Poniżej tu umieszczony wyciąg, wzięty jest z gazety handlowej, w Nowym-Yorku wychodzącej: „Rozeszło się tu teraz powszechne zdanie, że Poselstwo Prezydenta *Jacksona* ułożone będzie w takich wyrazach, które pobudzą Francją do podania ręki przyjaźni. Nie będzie on zapewne wspominał o wynagrodzeniach, o których wypłacie oba narody już się ugodziły; ale uprzątnie przeszkody, które przy teraźniejszych okolicznościach skłonią Francją do niepłacenia długu, ażeby świat nie pomyślał, że się ulęknął pogrózek.“

— Z St. Jean de Luz pod 12-tym piszą: „Bombardowanie St. Sebastianu wczora znowu się zaczęło; wczora przez dzień cały słyszeliśmy strzelanie z dział. Takie jest mniemanie, że załoga z Bilbao podesłała 500 ludzi posiłku, pomiędzy którymi jest pewna liczba artyllerzystów.“ (*A.P.S.Z.*)

— Minister-Rezydent Szwajcarski, miéwa teraz częste konferencje z Panem *Brogie*, dotyczące, jak się zdaje nieporozumień, zachodzących z Kantonem Bazylejskim, o załatwieniu których wątpić nie można.

— Na giełdzie tutejszej mówiono, że i Francja przyjęła już pośrednictwo Anglii w sprawie Amerykańskiej.

— Według doniesień z Brestu, sztab główny Admirała *Mackau* został już urządzony. Składać się będzie z jednego kapitana fregatowego, Majora *Faure*, z kapitana korwetowego Pana *Lartigne* i z jednego sekretarza, Pana *Dupont*.

— Niedaleko *Theatre Français* przyszło w tych dniach do bitwy między kobietami, a to z następującego powodu. Właściciele ziemscy, posiadający swe grunta w bliskości Paryża, założyli ogromny folwark jedynie w tym zamiarze, ażeby opatrywać stolicę w mléko niefałszowane. Oprócz głównego składu mléka w samym śródku miasta, porożylano w różne strony tegoż, porządnie ubrane mlęczarki, mające swój towar w naczyniach czystych, a nawet ozdobnych. Ta nowość wywołała żywy opór ze strony dotychczasowych mlęczarek paryzkich, które, że tak powiedzieć można, żyją z wody, ponieważ je do mléka swego dolewać nie zanedbują. Na ten raz nowe mlęczarki ustąpić musiały. Sądzą, że policja stanie w ich obronie na przyszłość.

— Pewne pismo Nowo-Yorkskie w następujący sposób podaje wykaz głosów, jakie każdy stan ma prawo dawać na Prezydenta. Tak: Maina ma 10 głosów, New-Hampshire 7, Vermont 1, Massachussets 14, Rhode-Island 4, Connecticut 5, New-York 42, New-Jersey 8, Pensylwania 30, Delawara 5, Maryland 10, Wirginia 23, North-Carolina 15, South-Carolina 11, Georgia 11, Alabama 7, Mississipi 4, Luisiana 5, Tennessee 15, Kentucky 15, Ohio 21, Indiana 9, Illinois 5, Missouri 4 głosów. (*G. C.*)

Dnia 18.

Marszałek *Gérard* wczora miał u Króla audyencyą.

— *Dziennik Rozpraw* donosi: „Wczora o godzinie 3-ej z południa utracił Francja, równie wielkiego męża stanu, jak i mówcę, a który był człowiekiem pełnym prostoty i cnoty. Umarł P. *Lainé*. Był Prezydentem Izby Deputowanych i Ministrem za przeszłego Rządu, a razem Parem i Członkiem Akademii Francuzkiej; narodził się w Bordeaux 1767 roku Listopada 11-go dnia. Vice-Hrabia *Lainé* oddawna już chorował i przed miesiącem żadnej już nie było nadziei wyzdrowienia. Nie zostawił dzieci, ale brata i dwóch synów; jegoż imienia; jeden z nich jest kapitanem okrętowym, a drugi Konsulem Francuzkim w Liverpool.“

— Mówią, że przeszłej nocy, umarł tu także Hrabia *Röderer*. (*A.P.S.Z.*)

— Między przedmiotami, złożonemi wraz z machiną.

скою машиною *Fieschi*, въ залѣ Люксембургскаго Дворца, находится также и орудіа для ея употребленія, какъ то: Занавѣсь для закрытія оной, уголь до половины сожженный для зажиганія пороху, палка съ ремнями, на концѣ коихъ привѣшены свинцовыя пули и пр. На машинѣ лежатъ 4 пули, изъ коихъ одна добыта изъ тѣла дѣвцы *Рамъ*, двѣ изъ плечей Г-на *Анори*, а одна изъ ноги Г-на *Шосена*. Въ углу находится тотъ сундукъ, котораго находка стоила столько хлопотъ; въ немъ нѣкоторыя бумаги, два плана Парижа и пр. Всѣ сіи вещи означены номерами, а поелику сдѣланы на нихъ помѣтки въ тотъ самый день, какъ учинено злодѣйство: то вездѣ поставлено первое имя *Fieschi* т. е. *Жерардъ*. Вообще находится 124 вещи, между коими артиллерійская машина, найденная въ Ст. Мартинскомъ каналѣ.

— Одна газета утверждаетъ, что Герцогъ Орлеанскій не будетъ находиться въ Оранѣ во время похода противу *Абдель-Кадера*; увѣряютъ даже, что онъ тотчасъ по обзорѣ лагеря и войска съѣзъ на корабль и возвращается во Францію. О скорой женитбѣ сего Принца расходятся опять вѣсти; но всѣ онъ требуютъ подтвержденій.

— Графъ *Себастьяни* имѣлъ на сихъ дняхъ нѣсколько разъ съ Посломъ Сѣверной Америки при Лондонскомъ Дворѣ совѣщанія, кои, безъ сомнѣній, касались посредничества Англіи въ расприхъ между Франціею и Соединенными Штатами.

— Главная сила *Абдель-Кадера* на берегахъ Трелата, состоящая изъ отборныхъ воиновъ содержитъ 70 000 конницы и отъ 2 до 3 тысячъ пѣхоты. Другой отрядъ, заключающій до 1,500 человекъ конницы, стоитъ на лѣвомъ крылѣ на 6 лѣ въ юго-восточную сторону. Два другіе, не столь большіе отряды содержатъ 2,000 конницы и 1 тысячу пѣхоты, разступы на правомъ крылѣ между Сиди-Габибъ и Мостаганемъ. Кажется, что онъ въ Маскаръ не оставилъ никакого резерва; но статья можетъ, что съ той стороны сего города собралось нѣсколько поколѣній, кои не вступаютъ въ сраженіе на линіи. (G. C.)

20-го Декабря.

Е. В. Король третьяго дня принималъ Князя *Дежаза*, Великаго Референдарія Палаты Перовъ, также и Сардинскаго Посланника.

— Третьяго дня, въ тезоименитство Его Величества Императора Всероссійскаго, Графъ *Паленъ* давалъ большой дипломатическій обѣдъ, на которомъ находились наши Министры, также Президентъ Палаты Перовъ и Г-нъ *Дюпенъ*, яко послѣдній Президентъ Палаты Депутатовъ. Вечеромъ домъ Посольства былъ иллюминированъ. Домъ Англійскаго Посла былъ также иллюминированъ.

— Князь *Талейранъ* третьяго дня въ первый разъ выѣхалъ изъ дому, но съ большою осторожностію. Скорое движеніе для него вредно.

— Маршалъ *Султъ* до исхода сего мѣсяца не возвратится въ столицу.

— Письмо изъ Тулона отъ 11-го сего мѣсяца доноситъ: „Вчера зашелъ сюда линійный корабль *Дюкесне*. Въ портъ нашему сильное движеніе. Военные наши корабли, то приходятъ, то отходятъ; одни вооружаются, другіе починяютъ, а прочіе снабжаютъ матросами.

— Изъ Барцелоны пишутъ отъ 8-го ч. с. м., что *Мина*, проходя чрезъ Еспаррагвиру, велѣлъ схватить нѣсколько духовныхъ лицъ и членовъ Карлистской Юнты и тотчасъ ихъ разстрѣлять.

— *Мониторъ* помѣстилъ длинную статью въ защиту доклада Графа *Порталиса* о злодѣйствѣ *Фтески*, противу нападеній *National* и другихъ журналовъ. (D. P.)

— 12-го числа, въ 9 часовъ утра, на улицѣ *Du Pont-de-fer*, въ домѣ одного книгопродавца, произошелъ пожаръ, котораго, не смотря на оказанную помощь прежде 3 часовъ потушить нельзя было. Между множествомъ книгъ сгорѣли сочиненія *Токвилля* и *Болана* о Америкѣ, которыхъ объявлено было новое изданіе; но авторы отказались отъ всякой награды. Также сгорѣло до 500 экзempl. книги Генерала *Коллета* *Исторія Неаполя* и 1,500 экз. записокъ Князя *Мира* (*Godois*). Оба сіи послѣднія сочиненія напечатаны были иждивеніемъ книгопродавца *Лавока*; но наиболее пострадалъ книгопродавецъ *Дюмонъ*. Весь убытокъ считаютъ вообще до 500,000 франк. (G. C.)

— Одинъ изъ здѣшнихъ Естествоиспытателей сообщаетъ слѣдующія наблюденія надъ сросшимися Сіамскими близнецами. *Энгъ* и *Хангъ* родились въ Маѣ 1811 года въ небольшомъ селеніи на Сіамскомъ берегу, въ 20 миляхъ разстоянія отъ Банкока. Родители ихъ — Китайцы. *Энгъ* на правой сторонѣ, *Хангъ* на лѣвой; они чрезвычайно похожи другъ на друга, только *Энгъ* нѣсколько больше и крѣпче сложенъ; *Хангъ*, по видимому, любитъ прислоняться къ своему брату.

пекельна *Fieschiego*, въ сали палача Люксембургскаго, są także narzędzia, które do jej sporządzenia użyte były lub do jej użycia służyły. Temi są: firanka, zasłaniająca okno *Fieschiego*, od strony bulwarku; węgiel na pół spalony, użyty do zapalenia prochu; kiy z rzemieniami, których końce są opatrzone ołowianemi kulami i t. p. Na maszynie leżą 4 kule, z których jedną wydobyto z ciała Panny *Kemp*, dwie z ramienia Pana *Amaury*, a jedną z nogi Pana *Chanvin*. W kącie znajduje się ów kufer, którego wynalezienie tyle zabiegów kosztowało; są w nim niektóre papiery, dwa plany Paryża i t. d. Wszystkie te przedmioty są numerowane, a ponieważ położone na nich napisy są też same, jakie w dzień popełnionej zbrodni zrobiono, na wszystkich przeto jest nazwisko pierwotne *Fieschiego* czyli *Gérard*. W ogóle znajduje się sztuk 124, między którymi maszyna artylleryczna wydobyta z kanału St. Martin.

— Jedną z gazet utrzymuje, że Xiążę *Orleński* nie będzie obecny na wyprawie przeciwko *Abdel-Kaderowi* w Oranie; zapewnia nawet, że zaraz po zwiedzeniu obozu i przeglądzie zebranego tam wojska, wsiedł na okręt i wraca do Francji. — O blizkiem ożenieniu się tego Xięcia znowu rozchodzą się wieści. Wszystkie potwierdzenia.

— Hr. *Sebastiani* miał w tych dniach kilkakrotne konferencje z Posłem Ameryki Północnej przy Dworze Londyńskim. Nie można wątpić, że dotyczyły się pośrednictwa Anglii w nieporozumieniach między Francją a Zjednoczonymi Stanami.

— Główna siła *Abdel-Kadera* nad brzegami *Trelatu*, składająca się z wyboru jego wojowników, liczy około 70,000 jazdy, a 2 do 3 tysięcy piechoty. Inny korpus, mający do 1,500 konnicy, stoi na jego lewém skrzydle, w odległości 6 liu ku stronie południowo-wschodniej. Dwa inne, mniej liczne oddziały, liczące razem 2,000 jazdy i 1,000 piechoty, są rozłożone na prawém skrzydle, między *Sidy-Habib* a *Mostaganem*. Zdaje się, że w *Mascara* nie pozostawił żadnej rezerwy; bydl jednak może, iż z tamtej strony tego miasta zgromadził kilka pokoleń, które nie występują do boju na przednich strażach. (G. C.)

Dnia 20.

Król Jmć przyjął onegdaj wieczorem Xięcia *Decazes*, Wielkiego Referendarza Izby Parów, tudzież Ambasadora Sardyńskiego.

— Onegdaj, jako w rocznicę Wysokich imienia NAYJAŚNIEYSZEGO CESARZA JEGO MOŚCI WSZECH-ROS-YY, Hrabia *Pahlen* dał wielki obiad dyplomatyczny, na którym się także znajdowali Ministrowie nasi, oraz Prezes Izby Parów i Pan *Dupin*, jako ostatni Prezes Izby Deputowanych. Wieczorem pałac Poselstwa był wspaniale oświetlony. Pałac Posła Angielskiego był również oświetlony.

— Xiążę *Talleyrand* onegdaj pierwszy raz znowu wyjechał z mieszkania swego; lecz bardzo powoli; prędko bowiem ruch sprawia mu przykrość.

— Marszałek *Soult* nie przybędzie przed końcem b. m. do tutejszej stolicy.

— List z Tulonu pod dniem 11 b. m. wyraża: „Wczoraj zawinął tu okręt liniowy *Duquesne*. Wielki ruch panuje ciągle w porcie naszym. Okręty wojenne przybywają i wypływają; jedne się uzbrajają, drugie naprawiają, a inne otrzymują potrzebną liczbę matków.

— Donoszą z *Barcellony* pod dniem 8 b. m., iż *Mina*, przechodząc przez *Esparraguirę*, kazał kilku więźniom oraz członków Junty Karolistowskiej aresztować i natychmiast rozstrzelać.

— *Monitor* umieścił długi artykuł w obronie sprawozdania Hrabiego *Portalis* o zbrodni *Fieschiego* przeciw pociskom *National* i innych dzienników. (D. P.)

— Dnia 12 rano o godzinie gtey przy ulicy *Du Pont-de-fer* wybuchnął w domu pewnego księgarza pożar, którego, mimo dawanego ratunku, do godziny 3-ey z południa ugasić nie można było. Pomiędzy wielu innemi, spalił się pisma PP. *Tocqueville* i *Beaumont* o Ameryce, których nowe wydanie już zapowiadzano, ale autorowie zrzekli się wszelkiego za nie honorarium. Spaliło się także przeszło 500 exemplarzy dzieła Jeńręta *Colletta* p. t. *Historja Neapolu*, i 1,500 exemplarzy Pamiętników Xięcia *Pokoju* (*Godois*). Te dwa ostatnie dzieła, były drukowane kosztem księgarza *Ladpocat*, ale najwięcej stracił księgarz *Dumont*. W ogólności liczą stratę na 500,000 franków. (G. C.)

— Jeden z tutejszych Badaczów Natury udzielił postrzeżeń swoich nad zrosłemi Siamskimi bliźniętami. *Eng* i *Chang* urodzili się w Maju 1811 roku w niewielkiej wiosce na pobrażu Siamskiem, o mil 20 od Bankoku. Rodzice ich, są Chińczycy. *Eng* z prawey strony, *Chang* z lewey; nadzwyczaj podobni są do siebie, tylko że *Eng* nieco większy i mocniejszy składu; *Chang*, jak się zdaje, lubi przytulać się do swego brata. — W czasie mego odwiedzania serea ich nie jedna.

При моемъ посѣщеніи сердца ихъ бились не одинаково; сердце *Ханга* билось сильнѣе сердца *Энгова*. — Ростомъ они 5 футовъ, стройны, и имѣютъ необыкновенно сильные мускулы. — Умственные ихъ способности развиты до высокой степени. Они очень хорошо говорятъ по Англійски; за то почти совершенно забыли свой родной языкъ; и это очень понятно, потому, что они почти никогда не говорятъ между собою. Иногда только сдѣлаютъ они одинъ другому вопросъ, — но вотъ и все. Нѣсколько разъ два человѣка старались вдругъ разговаривать съ ними обоими; но это было сопряжено съ большими неудобствами. Обыкновенно оба они обращаются къ одному изъ говорящихъ съ ними, и вмѣстѣ ведутъ разговоръ. Они умѣютъ играть въ шашки; имъ предлагали играть другъ съ другомъ, но они отклонялись отъ того, говоря, что это было бы точно такъ же, какъ еслибъ правая рука играла съ лѣвой. — У нихъ совершенно одинаковые вкусы въ отношеніи къ пищѣ; что нравится одному, то нравится и другому. Это сходство вкуса распространяется даже на людей и на вещи, съ которыми они приходятъ въ соприкосновеніе. Они чувствуютъ голодъ и жажду въ одно время оба; въ одно время обоихъ ихъ клонить ко сну, и чтобъ разбудить обоихъ, нужно только дотронуться до одного изъ нихъ. Въ движеніяхъ ихъ господствуетъ совершенное согласіе; кажется, будто бы одна воля одушевляетъ ихъ, и самый внимательный наблюдатель не въ состояніи замѣтить, отъ кого произошло первоначальное побужденіе. — Ни отъ одного изъ нихъ не слышали никогда ни одного гнѣвнаго звука, ни одного слова неудовольствія на другаго. Тотъ изъ нихъ, кто хочетъ сдѣлать какое нибудь движеніе или дѣйствіе, мгновенно повинуется своему внутреннему побужденію, не давая знать другому ни миною, ни словомъ, — и не смотря на то другой тотчасъ, безъ всякаго, даже самаго малѣйшаго замедленія, сообразуется съ намѣреніемъ своего брата. При нихъ говорили о томъ: можно ли посредствомъ операціи отдѣлить ихъ тѣла одно отъ другаго? но по видимому оказалось, что этого нельзя сдѣлать, не подвергая жизни ихъ очевидной опасности. Впрочемъ они объявили, что никогда не согласились бы на такую операцію, ежели бы даже ее можно было сдѣлать очень легко и безъ всякой опасности; ибо они не въ состояніи представить себѣ возможности жизни отдѣльной для каждаго изъ нихъ; и вообще не постигаютъ, какъ можно быть счастливу одному и независимымъ существованіемъ. (Спб. В.)

ШВЕЦІЯ И НОРВЕГІЯ.

Стокгольмъ, 15-го Декабря.

Французскій Посолъ Графъ *Морне*, прибывшій 11-го ч. с. м. въ здѣшнюю столицу, имѣлъ вчера у Короля нашего аудіенцію.

— Советъ Великаго Адмирала согласился на предложеніе Помѣщиковъ Вермландскихъ, относительно проведенія чугунной дороги между Ельмаре и озеромъ Венеръ, также канала отъ сего озера до озера Веттеръ. (D. P.)

Христианія, 11-го Декабря.

Комитетъ, учрежденный для составленія проекта морской обороны Норвегіи, сдѣлалъ смѣту на 466,236 Species, ежегодно въ продолженіе 15 лѣтъ, если морское заведеніе будетъ особо устроено и затоварено 4 фрегата, 4 корветы, 2 брига, 20 шкунъ, 8 до 19 пароходовъ, 120 канонерскихъ шлюповъ и 50 ялботовъ. Относительно мѣлкихъ судовъ, назначенныхъ для плаванія у береговъ, въ газетахъ нашихъ выставляютъ неудобство по причинѣ большаго числа людей, для сего требуемаго. Кореннымъ закономъ определено, что въ случаѣ войны, можетъ внѣ государства служить регулярное войско, но не милиція и земское ополченіе; въ разсужденіи же морской службы объ этомъ ограниченіи не подумали. И такъ если сухопутное войско удалится, а для большаго и малаго флота употреблено будетъ достаточное число вооруженныхъ людей: тогда на угрожаемыхъ пунктахъ не останется никакихъ сухопутныхъ защитниковъ. (A.P.S.Z.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 16-го Декабря.

Лордъ *Мельбури* имѣлъ вчера совѣщанія съ Г-мъ *Пулеттомъ*, *Темсономъ* и Г-мъ *Эдуаромъ Лейтономъ-Болверомъ*.

— Лордъ *Джонъ-Русселъ* третьяго дня прибылъ сюда изъ Вобурискаго аббатства.

— Линійный корабль *Мельвилъ* о 74-пушкахъ, чрезъ нѣсколько дней отплыветъ отсюда съ Вице-Адмираломъ Сиръ *Петромъ Галькеттомъ*, который назначенъ Командиромъ Востъ-Индскаго пристанца на мѣсто Сиръ *Георга Кокбурна*.

ко бѣты: сердце *Чанга* мочней бѣло отъ сердца *Энга*. — Взросту mają 5 stop, są kibiłni i nadzwyczaj mocne mają miuskuly. — Umysłowe ich zdolności do wysokiego stopnia są rozwinięte. Bardzo dobrze mówią po angielsku, ale za to całkiem prawie zapomnieli rodzimego języka; a to bardzo łatwo pojąć, dla tego, iż prawie nigdy z sobą nie rozmawiają. Niekiedy tylko jeden drugiemu robią zapytania i nie więcej. Kilka razy dwóch ludzi starali się rozmawiać z niemi razem z obudwoma; ale to było połączone z wielkimi niedogodnościami. Pospolicie obadwa oni obracają się do jednego z rozmawiających z niemi. Umieją grać w szachy; chcieli żeby oni grali z sobą, ale się od tego wymówili, wyrażając, że to byłoby właśnie tak samo, jak gdyby prawa ręka grała z lewą. — U nich prawie jednakie są smaki co do pokarmu; co się podoba jednemu, toż samo podoba się i drugiemu. Ta zgodność smaku rozciąga się nawet do ludzi i do rzeczy, z którymi się oni stykają. Głód i pragnienie czują w jednym czasie oba; w jednym czasie obu sen marzy, i żeby obudzić obudwu potrzeba tylko poruszyć jednego z nich. W poruszeniach ich zupełna zachowuje się zgodność i zdaje się, jak gdyby jedna wola ich ożywiła, a naysilniejszy obserwator nie jest w stanie dostrzedz, od którego pochodziła pierwsza pobudka. Od żadnego z nich nie słyszano nigdy żadnego wyrazu gniewu, żadnego słowa niezadowolenia do drugiego. Ten z nich, który chce zrobić jakiegokolwiek poruszenie albo czynność, w mgnieniu poddaje się wewnętrznej swej pobudce, nie dając poznać drugiemu, ani miną, ani słowem, — i pomimo to drugi wnet, bez żadnej, choćby najmniejszej zwłoki, stosuje się do zamiaru swego brata. Mówiono przy nich o tém: azałiby można było przez operacyą oddzielić ciała ich jedno od drugiego? ale okazało się podobno, że tego zrobić nie można, bez narażenia ich życia na widoczne niebezpieczeństwo. Zresztą oświadczyli oni, że nigdyby się na taką operacyą nie zgodzili, chociażby nawet można było wykonać ją z łatwością zupełną i bez żadnego niebezpieczeństwa: gdyż oni nie mogą sobie wystawić tego, żeby mogli żyć każdy z nich oddzielnie, i w ogólności nie poymują, jak może być szczęśliwym człowiek w samotnym i niezależnym bycie.

(G. S. P.)

SZWECYA I NORWEGIA.

Sztokholm, dnia 15 Grudnia.

Posel Francuzki, Hrabia *Mornai*, który dnia 11 b. m. przybył do tutejszej stolicy, miał wczora wstępne posłuchanie u Króla naszego.

— Urząd Wielkiego Admirała oświadczył się za propozycyą posiadaczy dóbr z Wermland względem zrobiecia kolei żelaznej między Hielmare a jeziorem *Wener*, oraz wykopania kanału od wspomnianego jeziora do jeziora *Wetter*. (Dz. P.)

Chrystyania, dnia 11 Grudnia.

Komitet ustanowiony do ułożenia projektów morskiej obrony Norwegii, zrobił wyliczenie na 466,236 specieyów, corocznie przez lat 15, jeżeli morski zakład będzie osobno urządzony, i przygotowane 4-ry fregaty, 4-ry korwety, 2 brygi, 20 kutrow, 8 do 19 statków parowych, 120 szalup kanonierskich i 50 yolów. Względem flotylli płaskich statków, do przybrzeżnej żeglugi przeznaczonych, w gazetach naszych wystawują niedogodność z przyczyny wielkiej liczby ludzi, do tego potrzebnej. Prawem zasadniczym postanowiono, że w zdarzeniu wojny, może zewnątrz Państwa służyć wojsko regularne, ale nie milicya, i uzbrojenie ziemskie; co do morskiej służby o tém ograniczeniu nie powiedziano. A tak, jeżeli wojsko lądowe oddali się, a do wielkiej i mniejszej floty użyta zostanie liczba dostateczna ludzi zbroynych; wtedy na punktach zagrożonych, nie pozostanie żadnych obrońców lądowych. (A.P.S.Z.)

WIELKA BRYTANIA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 16 Grudnia.

Lord *Melbourn* naradzał się wczora z Panem *Poulette Thomson* i Panem *Edwardem Lytton-Bulver*.

— Lord *John Russel* zawczora tu przybył z Opactwa *Woburn*skiego.

— Linjowy okręt *Melville*, 74-działowy, za kilka dni wypłynie ztąd z Vice-Admiralem *Sir Piotrem Hallkett*, który przeznaczony jest na Dowódcę Wschodnio Indyjskiej stacyi, na miejsce *Sir Jerzego Cockburn*.

— Здышній Мексиканскій Посланецъ Г-нъ *Garro*, отставленъ своимъ Правительствомъ; на мѣсто его назначенъ *Santa-Maria*, находящійся нынѣ Уполномоченнымъ въ Мадридъ; но сказываютъ, что онъ отъ помянутого поста отказался.

— Новый Намѣстникъ Филиппинскихъ острововъ Генераль *Torres* 22-го Апрѣля скончался.

— Завтра въ Вульвичъ въ комнатахъ народнаго училища будетъ собраніе, для сочиненія прошенія въ Парламентъ о немедленномъ отъименіи въ арміи постыднаго тѣлеснаго наказанія.

— *Morning Chronicle* утверждаетъ, что здоровье Англичанина Доктора *Бомона*, состоящаго въ числѣ Парижскихъ Апрѣльскихъ виновныхъ, въ нездоровой темницѣ такъ разстроено, что еслибъ онъ завтра и былъ освобожденъ: то къ выздоровленію его нѣтъ никакой надежды. Французы, безспорно, народъ чистоплотной; но Стъ-Пелажи у нихъ самая грязная тюрьма.

— Лордъ *Крее*, недавно умершій въ Брюсселѣ, есть шестой Перъ, о кончинѣ коего въ теченіе мѣсяца объявляется; ибо кромѣ его въ сіе же время померли Герцогъ *Ворфордскій*, Графъ *Шарлевильскій*, Лордъ *Гартландъ*, Лордъ *Вардъ* и Лордъ *Вернонъ*.

— Капитанъ *Бенкей*, какъ слышно отправляется опитъ въ путешествіе для открытій на великомъ Океанѣ.

— Въ развалинахъ Гатфильдъ-Гоузскаго Дворца найдено нѣсколько костей несчастной Маркизы *Салисбури*, также часы, запястье и перстень, кои покойница обыкновенно носила; равно какъ и остатки ея собачки. Поиски еще продолжаютъся.

— Полагаютъ, что нынѣшній Баронъ *Лагосъ*, что прежде Г. *И. да Силва*, назначенъ на мѣсто Г-на *Карбонелла* здышнимъ Агентомъ Финансовъ Португаліи.

— Баронъ *Габеръ* въ Субботу возвратился на матерую землю.

— Законодательное собраніе Рио-Жанейро приняло законъ для улучшенія монеты, коему не достаетъ только утвержденія со стороны Императора. (*A.P.S.Z.*)

— Одинъ изъ знаменитѣйшихъ Англійскихъ врачей Докторъ *Варренъ*, на сихъ дняхъ скончался на 58 году своей жизни.

— Подъ начальствомъ Г-на *Юнга*, Члена Парламента, происходитъ собранія многихъ особъ, старающихся устроить домъ призрѣнія Офицеровъ и матросовъ, служившихъ въ торговой морской службѣ. Постановлено составить на сей предметъ денежный сборъ съ особъ, пользующихся торговыми выгодами и весьма много уже подписалось изъ тѣхъ, кои отправляютъ морскую торговлю посредствомъ Лондонскаго порта. (*G.C.*)

17-го Декабря.

Въ собраніи городского Совѣта 14-го с. м., прочитанъ въ 1-й разъ (не безъ сопротивленія) билъ, предоставляющій каждому иностранцу, хотя бы онъ и не принялъ подданства, права гражданства и привилегіи города Лондона. (*D.P.*)

— Вчера по полудни въ Иностранномъ Департаментѣ два съ половиною часа продолжался Кабинетный Совѣтъ, въ коемъ заседали Лорды: *Мельбурнъ*, *Джонъ Руссель*, *Пальмерстонъ*, *Гленельгъ*, *Минто*, *Голландъ* и *Гоуикъ* и Г-н. *Спрингъ Рейсъ* и *Пулетъ Томсонъ*.

— *Courrier* надѣется скоро уведомить, что посредство Англіи въ спорѣ между Франціею и Соединенными Штатами принято. (*A.P.S.Z.*)

НИДЕРЛАНДЫ.

Гага, 17-го Декабря.

Е. Кор. Высоч. Принцъ Оранскій выѣхалъ изъ Тильбурга въ крѣпость Герцогенбушъ, куда также переведена и главная квартира арміи.

— Первая Палата Генеральныхъ Штатовъ приняла вчера проектъ закона относительно уплаты въ концѣ сего мѣсяца недоимочныхъ сборовъ.

— Министръ Иностранныхъ Дѣлъ Баронъ *Ферштолкъ*, давалъ вчера Дипломатическому Корпусу большой обѣдъ.

18-го Декабря.

Въ будущую Субботу при Дворѣ будетъ обѣдъ, на который приглашены всѣ Члены Генеральныхъ Штатовъ. (*A.P.S.Z.*)

ГЕРМАНІЯ.

Карlsruhe, 19-го Декабря.

Ея Высоч. Маркграфиня, супруга *Вильгельма* Баденскаго, вчера ввечеру въ 8 часовъ, къ величайшей радости всего Великогерцогскаго Дома, счастливо развѣшалась Принцессою.

Киль, 19-го Декабря.

Въ прошедшую ночь поутру въ 3 часа было у насъ здѣсь съ громомъ и молніею наводненіе отъ бури, какого никто не припомнитъ. Оно произвело во всѣхъ низменныхъ частяхъ города и его окрестно-

— ТUTEYSZY MEXYKAŃSKI Postannik P. *Garro*, przez Rząd swój został uwolniony; na jego miejsce naznaczony jest *Santa-Maria*, będący teraz Pełnomocnikiem w Madrycie; ale powiadają, że się od tego miejsca wymówił.

— Nowy Namiestnik wysp Filippińskich, Jenerał *Torres*, umarł 22 Kwietnia.

— Jutro w Woolwich w salonach Szkóły narodowej, będzie zgromadzenie, dla ułożenia prośby do Parlamentu, o niezwłoczne zniesienie w woysku bańbiacey kary cielesney.

— *Morning-Chronicle* utrzymuje, że zdrowie Anglika Doktora *Beaumont*, będącego w liczbie sprawców zamieszek kwietniowych w Paryżu, w więzieniu niezadowolony tak zruynowanem zostało, iż jeśliby jutro był uwolniony, ozdrowienia jego nie byłoby żadney nadziei. Francuzi są, zapewne, narodem ochłodźnym; ale więzienie St. Pelagie, jest u nich najnieoprzatniejsze.

— Lord *Créve*, nie dawno zmarły w Bruxelli, jest szóstym Parem, o którego śmierci w przeciągu jednego miesiąca donoszą; oprócz niego bowiem w tymże czasie umarli Xiążę *Beauford*, Hrabia *Charleville*, Lord *Hartland*, Lord *Ward* i Lord *Vernon*.

— Kapitan *Benkey*, jak słychać wyjeżdża znowu w podróż dla odkryć na Oceanie wielkim.

— W rozwalinach Hatfield-House, znaleziono kilka kości nieszczęśliwej Margrabiny *Salisbury*, także zegarek, bransoletkę i pierścień, która zmarła zwyczajnie nosiła; także kilka szczątków jej pieska. Szukania jeszcze się odbywają.

— Utrzymują, że terazniejszy Baron *Lagos*, dawniejszy H. J. *da Silva*, mianowany jest na miejsce Pana *Carbonell* finansowym u nas ajentem Portugalii.

— Baron *Haber* w sobotę na ląd z powrotem wyjechał.

— Zgromadzenie prawodawcze w *Rio-Janeiro* przyjęło prawo względem ulepszenia monety, któremu nie dostaje tylko utwierdzenia Cesarzkiego. (*A.P.S.Z.*)

— Jeden z najznakomitszych Lekarzy Angielskich, Doktor *Warren*, umarł w tych dniach, przeżywszy lat 58.

— Pod przewodnictwem Pana *Young*, Członka Parlamentu, odbywają się tymczasowe zgromadzenia wielu osób, pragnących założyć dom przytułku dla oficerów i matyków, którzy w handlowej marynarce angielskiej służyli. Zgodzono się, że należy utworzyć na ten cel składkę, od osób ciągnących korzyści handlowe, jakoż podpisało się już bardzo wielu z tych, którzy mają udział w handlu morskim, przez port londyński prowadzonym. (*G.C.*)

Dnia 17.

Na zgromadzeniu Rady miejskiej londyńskiej d. 14-go h. m. przeczytano (nie bez oporu) pierwszy raz bil, nadający wszelkie prawa obywatelskie i przywileje miastu Londynu każdemu cudzoziemcowi, chociażby nawet nie był naturalizowanym. (*Dz.P.*)

— Wczora po południu w Departamencie Spraw Zagranicznych przez dwie godziny trwała Rada Gabinetowa, na której znajdowali się Lordowie *Melbourne*, *John Russel*, *Palmerston*, *Glenelg*, *Minto*, *Holland* i *Howick*, tudzież Parowie: *Spring-Rice* i *Poulett Thomson*.

— *Courrier*, spodziewa się, że rychło będzie mógł nawiadomić, iż pośrednictwo Anglii w sporze między Francją a Stanami Zjednoczonemi przyjęte zostało. (*A.P.S.Z.*)

NI D E R L A N D Y.

Haga, dnia 17 Grudnia.

Jego Królewska Wysokość Xiążę Oranii wyjechał z Tilburga do twierdzy Herzogenbusch, dokąd też przeniesioną została i główna kwatera woyska.

— Pierwsza Izba Stanów Jeneralnych, przyjęła wczora projekt do prawa, względem wypłaty w końcu tego miesiąca remanentów poborowych.

— Minister Spraw Zewnętrznych Baron *Verstolk* dawał wczora wielki obiad dla Korpusu Dyplomatycznego.

Dnia 18.

W przyszłą sobotę będzie u Dworu obiad, na który zaproszeni są wszyscy Członkowie Stanów Jeneralnych. (*A.P.S.Z.*)

Н I Е М С Т.

Karlsruhe, dnia 19 Grudnia.

Jey Wysokość Margrabina, małżonka *Wilhelma* Баденскаго, wczora o godzinie 8 mey wieczorem, z wielkiem uradowaniem całego domu Wielko-Xiążęcego, szczęśliwie powita córkę.

Kiel, dnia 19 Grudnia.

Przeszłej nocy zrana o godzinie 3-ciej, była u nas z grzmotem i piorunami wielka ulewa i z niey powodzi, jakiej nikt nie pamięta. We wszystkich niższych częściach miasta i jego okolicach zrzadziła ona wielkie

стях значительное опустошение. Дома, амбары, огороды, кои никогда поводья не знали, стояли под водою. Чѣмъ нечаяннѣе и скоростижнѣе произошел сей приливъ, тѣмъ больше убытокъ, который можетъ только быть исчисленъ, когда спадетъ вода. — Различные соляные и хлѣбные магазины и кладовыя съ товарами наполнены водою; съ пристани унесло одинъ корабль; словомъ вездѣ причинено много вреда. (A.P.S.Z.)

— *Шварцбург-Зондерсгаузенъ* *) Декретъ нашего Князя отъ 20-го Нолбра содержитъ, относительно гражданскаго состоянія Евреевъ, слѣдующія распоряженія. — 1) Вообще ни одинъ чужеземный Еврей не будетъ принятъ въ число подданныхъ. — 2) Ни одному Еврею не позволено будетъ торговать, кромѣ тѣхъ, коимъ предоставлено уже сіе право. — 3) Впредъ позволено будетъ торговать одному только человеку въ торговомъ семействѣ. — 4) Прочіи дѣти должны избрать себѣ другой родъ жизни; по крайней мѣрѣ въ Моемъ государствѣ не будутъ онѣ имѣть позволенія заниматься торговлею. — 5) Напротивъ того всѣмъ Евреямъ позволено, по общепринятому порядку, обучаться ремесламъ, заниматься художествами и земледѣліемъ и всѣми работами, какъ скоро особенныя привилегіи, и другія важныя обстоятельства не препятствуютъ ихъ водворенію. — 6) И потому ремесленныя сословія не должны исключать ихъ подъ предлогомъ религіи. — 7) Евреи, занимающіеся торгами, или какимъ либо промысломъ безъ позволенія власти, принуждаемы будутъ содержать себя трудами рукъ своихъ — 8) Тѣмъ изъ нихъ, кои не могутъ доказать, что они имѣютъ столько, сколько необходимо нужно на содержаніе себя, жены и дѣтей, не позволено будетъ жениться. — 9) Всего же болѣе возбраняется имъ, кромѣ тѣхъ, коимъ уже позволено, занимать подъ залогъ малыя суммы за порукою, или подъ росписки и торговать скотомъ и ветошью. Евреямъ не запрещается наставлять дѣтей своихъ въ своей религіи; однакожъ желательно, чтобы онѣ воспитывались, въ общественныхъ заведеніяхъ: ибо собственная польза ихъ того требуетъ, чтобы юношество ихъ не находилось на низшей степени просвѣщенія въ сравненіи съ христіанскимъ, чрезъ обращеніе съ коимъ Евреи скорѣе достигнуть сей цѣли, а уклоняясь отъ христіанъ, они даютъ только поводъ къ взаимной ненависти и народнымъ предразсудкамъ. (D. P.)

Бельгія.

Брюссель, 17-го Декабря.

Вчера въ день рожденія Короля отправлено было въ Ст. Гедульской Церкви молебствіе. Въ присутствіи Королевы Архіепископъ Мехельнскій совершалъ Литургію. Академія Наукъ имѣла торжественное собраніе; Баронъ *Стассартъ*, Г-нъ *Ксетельтъ*, Г-нъ *Рейффенберъ* и Г-нъ *Коше* читали рѣчи и многія были разданы награды.

— Королева недавно выписала изъ Парижа ящикъ съ платьями, шальми и пр., который между Монсомъ и Валансьеномъ пропалъ. Спустя нѣсколько дней, примѣтили въ деревнѣ дѣвушку въ кашемирской шали цѣною въ 15,000 фран. хотя она ходила въ деревянныхъ башмакахъ. Эта дѣвушка нашла ящикъ и по требованію все возвратила. (A.P.S.Z.)

Испанія.

Мадридъ, 9-го Декабря.

Здѣсь вообще думаютъ, что Парижскій Кабинетъ сначала не былъ расположенъ къ *Мендизабалю*, и что Посоль Французскій имѣлъ сообразныя тому предписанія. Однакожъ перемѣнили сію политику, которая могла бы причинить несогласіе между Англіею и Французскимъ Правительствомъ. (G. C.)

— Придворная газета объявляетъ, что Генераль *Алава* наименованъ Посланникомъ въ Парижъ. Таже газета опровергаетъ сообщенныя вчера догадки газеты *Эхо*, по коимъ можно заключать, будто бы Французскій Посланникъ Графъ *Реневаль*, отсюда уѣдетъ.

— Королевскимъ декретомъ Баронъ *Ліонель Ротшильдъ* въ награду услугъ, оказанныхъ имъ въ Конституціонномъ дѣлѣ Испаніи, пожалованъ Коммандоромъ ордена *Изабеллы Католической*.

— Въ приватной корреспонденціи журнала *des Débats* изъ Мадрита отъ 9-го Декабря сообщено: „Генералы *Алмодоваръ* и *Алава* сегодня въ 5 часовъ

*) Сіе Княжество заключаетъ 16½ кв. миль, 45 тысячъ жителей въ 5 городахъ и 90 мѣстечкахъ и деревняхъ и доставляетъ 200 тысячъ талеровъ дохода.

затопленіе. Дома, сѣнницы, огороды, до которыхъ nigdy не доходила повódь, zupełnie były pod wodą. Im niespodzianey i gwałtowney zrobił się ten wylew, tym większe były szkody, które mogą być tylko obliczone, kiedy opadną wody. Różne magazyny z solą, zbożem i składy z towarami wodą są napełnione; z przystani wyniosło 1 okręt; słowem mnóstwo wszędzie szkody. (A.P.S.Z.)

— *Schwarzburg-Sondershausen* *) — Dekret naszego Xiecia z dnia 20-go Listopada, zawiera następujące rozporządzenia, dotyczące się cywilnego stanu Izraelitów. — 1) W ogólności, żaden obcy Izraelita nie może być przyjętym za poddanego. — 2) Żadnemu Izraelicie, nie może być wydane pozwolenie na prowadzenie handlu, nad liczbę tych, którym dotąd udzielone już zostało. — 3) Na przyszłość pozwolono będzie tylko jednemu Członkowi z rodziny Izraelskich, utrzymujących się dotąd z handlu, poświęcić się temu przemysłowi. — 4) Inne dzieci powinny obrać odmienny sposób utrzymania życia; a przynajmniej w mojem Państwie, nie może im być udzielone pozwolenie prowadzenia handlu. — 5) Przeciwnie, wolno będzie wszystkim Izraelitom, skoro poddadzą się zwyczajnym przepisom, uczyć się rzemiosł, oddadzą się sztukom i rolnictwu, i wykonywać wszystkie zatrudnienia, jeżeli szczególne przywileje przywiązane do pewnych miejsc, i inne ważne okoliczności, nie sprzeciwiają się ich osiedleniu. — 6) Dla tego korporacye rzemieślnicze, nie mogą im odmawiać przyjęcia pod pozorem religii. — 7) Izraelici, bez upoważnienia utrzymujący się z handlu, lub z innej jakiej profesyi, któraby mogła wystarczyć na ich utrzymanie, mają być zmuszeni do pracy ręcznej. — 8) Ci między nimi, którzy nie mogą adowodnić, że oprócz własnego utrzymania, posiadają tyle, iż mogą wyżywić żonę i dzieci, nie mogą być upoważnieni do zawierania związków małżeńskich. — 9) Nadewszystko, nie będzie wolno żadnemu Izraelicie oprócz tych, którzy mają pozwolenie, pożyczać na zastaw małych sum z ręki do ręki, lub na rewersa, nie mogą także prowadzić handlu bytlem i t. d. — Nie zabrania się Izraelitom uczyć oddzielnie swoich dzieci religii. Jednak rzeczą jest pożądaną, ażeby się więcej nie wytaczali od nauk, dawanych w zakładach publicznych; gdyż własnym ich jest interessem, żeby ich młodzież nie stała na niższym stopniu oświecenia od młodzieży chrześcijańskiej. Izraelici, obcując z nią, prędzej, łatwiej i pewniej dopną tego celu, niż przez odłączenie się, które zrodziło wzajemną odrazę, i przesady narodowe dotąd trwające. (G. C.)

Бельгія.

Брухелла, 17-го Грудня.

Вчера, jako въ рожднѣе народинъ Królewskich, въ kościele S. Guduli, odprawione było nabożeństwo. W obecności Królowey Arcybiskup Mechliński mszą celebrował. Akademia umiejętności miała publiczne posiedzenie, Baron *Stassart*, Pan *Quetelet*, P. *Reyfenberg* i P. *Cauchy*, czytali rozprawy i wiele nagrod zostało rozdanych.

— Królowa niedawno sprowadziła z Paryża pak z sukniemi, szalami i t. d., który między Mons i Valenciennes zginął. W kilka dni postrzeżono na wsi dziewczynę w kaszemirowym szalu, wartości 15,000 fran., chociaż chodziła w drewnianych trzewikach. Paczek ten znalazła ta dziewczyna, i za uczynionem do niej zapotrzebowaniem, wszystko oddała. (A.P.S.Z.)

Испанія.

Мадридъ, дня 9 Грудня.

Судя ту dosyć powszechnie, że Gabinet Paryzki nie był w początkach przychylnym Panu *Mendizabal*, i że Posel Francuzki miał stosowne ku temu zlecenia. Odstąpiono przecież tej polityki, któraby była w końcu do nieporozumień z Anglią. Rząd Francuzki doprowadziła. (G. C.)

— Gazeta Nadworna obwieszcza, że Jenerał *Alava* mianowany na Posła do Paryża. Taż gazeta zbija ogłoszone wczora domysły dziennika *Echo*, z których można dostrzegać, że Posel Francuzki, Hrabia *Rayneval*, ztąd wyjedzie.

— Przez postanowienie Królewskie, Baron *Lionel Rotschild* w nagrodę usług, uczynionych przezeń w konstytucyjnej sprawie Hiszpanii, mianowany Kawalerem orderu *Izabelli Katoлической*.

— W prywatnej korespondencji *Dziennika Rozpraw* z Madrytu pod 9-tym Grudnia udzielono: „Jenerałowie *Almodovar* i *Alava* dzisiaj o godzinie 5 zrana wyjechali

*) Xieztwo to zawiera 16½ mil kwadratowych, 45,000 mieszkańców w 5-ciu miastach, 90-ciu miasteczkach i wioskach, czyni dochodu 200,000 talarów.

поутру уѣхали въ Бривіеску, гдѣ хотятъ они съ Генералами *Кордовою* и *Эвансомъ* сдѣлать планъ къ нападенію на непріятеля на всѣхъ линіяхъ. О семъ путешествіи Военнаго Министра распушено столь много нелѣпыхъ вѣстей, что придворная газета о путешествіи Графа *Алмодовара* помѣщаетъ особую статью, кою опровергаются всѣ злонамѣренныя ввѣщенія и смѣшныя догадки. — Министерство въ твердомъ своемъ намѣреніи, окончить войну, подкрѣпляется нѣкоторыми провинціями, между коими отличаются патріотическою ревностію и военнымъ духомъ Гренада и Андалузія. — Въ полночь чрезвычайныя курьеры разосланы будутъ во всѣ провинціи. Денещи, съ ними отправляемые, будутъ началомъ обширнаго и Гр. *Алмодоваромъ* и *Мендизабалемъ* обдуманнаго плана военныхъ дѣйствій. Онъ содержитъ приказъ Генераль-Капитанамъ, коимъ повелѣно немедленно стянуть всѣ свои войска на Сѣверъ. Изъ донесеній провинціальныхъ вѣдомствъ къ Правительству явствуетъ, что къ 12 Генварю 15,000 чел. совершенно вооружены будутъ. Они соберутся въ Сантандеръ; потомъ между Валладолидомъ и Бургосомъ соберется одинъ корпусъ до 15,000, а другой въ Каталоніи до 10,000 человекъ — Чрезвычайный курьеръ прибылъ сегодня сюда съ извѣстіемъ о блистательной побѣдѣ нашихъ войскъ при Тарагонѣ. Около 400 Карлистовъ взято въ плѣнъ.

— По возвращеніи въ собраніе Депутаціи Палаты Прокураторовъ, представившей Королевѣ адресъ въ отвѣтъ на тронную рѣчь, Президентъ объявилъ Палатѣ, что Королева приняла адресъ съ благоволеніемъ; при чемъ присовокупилъ, что занятія Коммиссіи назначенной для разсмотрѣнія закона о выборахъ окончены. (A.P.S.Z.)

ТУРЦИЯ.

Константинополь, 18-го Нолбра.

Греческій Патріархъ *Григорій* прибылъ сюда изъ Сереса и сдѣлалъ уже посѣщеніе *Рейс-Ефенди* и Великому Визирю. Въ арсеналѣ вооруженіе новыхъ военныхъ кораблей производится съ величайшею дѣятельностію. На политическомъ горизонтѣ нынѣ все спокойно. Греческіе подданные жалуются на чрезвычайную жестокость, съ которою Правительство съ ними поступаетъ; большая часть изъ нихъ согласны платить подать и признавать себя подданными Порты. Здоровье Франковъ нѣсколько поправилось. По послѣднему бюллетеню изъ Греческаго госпиталя показано только 27 чумныхъ больныхъ, изъ коихъ 11 умерло. Россійская корвета *Пендеракля*, стоявшая прежде въ заливѣ Буюкдерскомъ, смѣнена военнымъ бригамъ *Ахиллесъ*.

Вѣлградъ, 7-го Декабря.

Сюда ожидаютъ на будущей недѣлѣ Князя *Мишоша*, въ честь коего будутъ сдѣланы разные празднества. Впрочемъ кажется достоверно, что Князь *Мишошъ* въ теченіи 1836 года посѣтитъ Вѣну. (A.P.S.Z.)

Букарестъ, 4-го Декабря.

Изъ Виддина пишутъ, что въ Сербіи ожидаютъ ежедневно обнародованія Манифеста, опредѣляющаго образъ правленія сего Княжества. (D.P.)

Смирна, 16-го Нолбра.

Греческій бригъ *Нельсонъ*, Капитанъ *Паниноли*, захвативъ Пиратскій корабль, снаряженный въ Самось, отвелъ оный въ Аѣины. Послѣ сего *Нельсонъ* крейсировалъ на Салоникскихъ водахъ. — Прибывшій изъ Константинополя пароходъ *Полумбсацъ* зашелъ сюда со многими Турками и Райями и мы увѣрены, что Султанъ не будетъ болѣе препятствовать сообщеніямъ посредствомъ пароходовъ сего города съ столицею. Представленія Европейскихъ Министровъ кажется, подкрѣпили только желанія Султана. (A.P.S.Z.)

АВСТРІЯ.

Вѣна, 15-го Декабря.

Вѣнскія вѣдомости содержатъ слѣдующее: „Всеобщее удивленіе возбуждаетъ и заслуживаетъ постройку монастырскаго зданія въ Клостернейбургѣ, нынѣ продолжаемая. Прошло уже сто лѣтъ, какъ тогдашній Настоятель и Прелатъ Клостернейбургскаго монастыря, Эрнстъ *Пергеръ*, 25 Мая 1730 года положилъ основаніе сему великолѣпному зданію, которое по плану должно бы составлять четвероугольникъ, простирающійся съ Сѣверозапада на Юговостоки, съ четырьмя дворами. Уже 83 года, какъ сія постройка совершенно прервана, пока напоследокъ она возобновлена въ прошедшемъ году, нынѣшнимъ почтеннымъ Настоятелемъ Яковомъ *Руттенштокомъ*; однакожъ не вполнѣ, чтобы по крайней мѣрѣ достроить юговосточную четверть. Въ ней будетъ въ италіанскомъ вкусѣ огромная лѣтняя зала, украшенная мраморами, столбами съ широкими каменными лѣсницами, которыми подобныхъ едва ли можно найти въ Германіи и Австріи. (A.P.S.Z.)

до Бривіеско, гдѣ mają зъ Jenerałami *Kordową* i *Evansem* ułożyć plan uderzenia na nieprzyjaciela na wszystkich punktach. O tej podróży Ministra wojny rozpuszczono tyle niedorzecznych pogłosek, że Gazeta Nadworna o podróży Hrabiego *Almodavar* osobny umieściła artykuł, w którym zbija wszystkie złośliwe wróżenia i zmyślone domysły. Ministerium w stałym postanowieniu, ukończenia wojny, zasilane jest przez niektoré prowincye, między ktorými odznaczają się patryotyczną gorliwością i wojennym duchem Grenada i Andaluzya. O północy nadzwyczajne gońcy będą rozesłani do wszystkich prowincyy. Depesze przez nich wysyłane są początkiem rozległego przez PP. *Almodavara* i *Mendizabal*, ułożonego planu działań wojennych. Zawierają one rozkaz do Kapitanów Jenerałnych, ażeby niezwłocznie wszystkie swe woyska ścignęli na Północ. Z doniesień władz prowincjonalnych okazuje się, że do 12-go Stycznia 15 000 ludzi zupełnie uzbrojonych będzie. Zbiorą się oni w Santander, potem między Valladolid a Burgos zbierze się jeden korpus, do 15,000 ludzi, a drugi w Katalonii do 10,000 ludzi. — Goniec nadzwyczajny przybył tu dzisiaj z doniesieniem o świetnym zwycięstwie woysk naszych pod Tarragoną. Około 4,000 Karolistów wzięto w niewolę.

— Za powrotem do zgromadzenia Deputacy Izby Prokuratorów, która złożyła Królowej adress z odpowiedzią na mowę z tronu, Prezydent oświadczył Izbie, że Królowa przyjęła adress z uprzejmością; dodał przytém, iż prace Kommissyi, wyznaczoney do rozpatrzenia prawa o wyborach, już są ukończone. (A.P.S.Z.)

ТУРСЯ.

Konstantynopol, dnia 18 Listopada.

Patryarcha Grecki *Grzegorz* przybył tu z Seres i był już z odwiedzeniem u *Reiss-Effendego* i Wielkiego Wezyra. Uzbieranie nowych wojennych okrętów uskutecznia się z wielką czynnością. Grecy poddani użalają się na niezwyčajne okrucieństwo, jakiego Rząd względem nich używa; wielka z nich część zgadza się płacić podatki i widzieć siebie poddanemi Porty. Stan zdrowia Franków nieco się poprawił. Podług ostatniego dziennego doniesienia ze szpitalu Greckiego, było tylko 27 czumą złożonych, z tych 11 umarło. Rossyjska korweta *Penderaklia*, która stała dotąd w zatoce Bujukderskiej, zmienioną została przez okręt wojenny *Achilles*.

Belgrad, 7-go Grudnia.

Oczekują w przyszłym tygodniu Xięcia *Miłosza*; na przyjęcie którego będą różne rocznice i uroczystości. Zdaje się zresztą bytć rzeczą pewną, że Xięże *Miłosz* w biegu 1836 roku pojedzie do Wiednia. (A.P.S.Z.)

Bukarest, 4-go Grudnia.

Donoszą z Widdynu, że w Serwii spodziewano się co chwila ogłoszenia manifestu, oznaczającego kształt przyszłego Rządu tego Xięstwa. (D.P.)

Smyrna, dnia 16 Listopada.

Grecki bryg *Nelson*, Kapitana *Paninoli*, zabrawszy rozbojniczy okręt, uzbrojony w Samos, zaprowadził go do Aten. Potem *Nelson* krążył na Salonickich wodach. — Przybyły z Konstantynopola parohód *Półryg* zaszedł tu z wielą Turkami i Rajasami, i pewni jesteśmy, że Sułtan nie będzie dłużej przeszkadzał komunikacyom przez pośrednictwo parohodów tego miasta ze stolicą. Przedstawienia Europejskich Ministrów zdaje się, że wzmocniły tylko żądania Sułtana. (A.P.S.Z.)

АУСТРІЯ.

Wiedeń, dnia 15 Grudnia.

Gazeta Wiedeńska zawiera co następuje: „Powszechne zadziwienie wzbudza, i zasługuje na to, budowanie klasztoru w Klosterneburgu, teraz odbywające się. Więcey sta lat temu, jak tameczny Proboszcz i Prałat Klosterneburskiego klasztoru, Ernest *Perger*, 25 Maja 1730 roku, założył fundamenta tej wspaniałej budowy, która podług planu powinna bytć kwadratową, rozciągającą się z Północy Zachodu na Południo-Wschód z czterema dziedzińcami. Już 83 lata, jak to budowanie zostało przzerwane, aż naostatek w roku zeszłym znowu się rozpoczęło przez teraźniejszego Przełożonego Xiędza Jakuba *Ruthensztoka*, chociaż nie w zupełności, tak żeby przynajmniej dokończonym bytć mógł kwadrat Południowo-Wschodni. Będzie w niej gustem włoskim ogromna letnia sala, przyozdobiona kolumnami marmurowemi i szerokimi wschodami kamiennymi, ktorым podobaych zaledwieby można znaleźć w Niemczech i Austrii. (A.P.S.Z.)

Трієстъ, 9-го Декабря.

Писима изъ Александріи подтверждаютъ, что *Мехмедъ Али* не престаётъ усиливать въ Сиріи своего войска, куда онъ отправляетъ значительныя подкрѣпленія и о коихъ несправедливо донесено, будто бы они идутъ въ Геджасъ. (D. P.)

Разныя извѣстія.

Если принять во вниманіе, что Моравія и Галиція суть провинціи, соединяющія промышленныя наши державы — Австрійское Эрцгерцогство и Богемію, съ заграничными провинціями, изобилующими сырыми произведеніями, какъ то: Подолією и Молдавією, а чрезъ оныя съ Бессарабією и Валахією: то всякій согласится, что чугунная дорога проводимая въ Галицію, доставить нашей торговлѣ неисчислимыя пользы. Извѣстно, что чрезъ сію страну ежедневно прогоняютъ нѣсколько тысячъ рогатаго скота для продажи въ Олмюць. Скотъ сей проходить путемъ у подножія Карпата отъ Садогуры до Бѣлой и Бѣльска. Но чтобы гонять скотъ только по чугунной дорогѣ, сіе мнѣніе стольже оригинально, какъ и смѣшно. (D. P.)

Бѣлорусское нарѣчіе.

Въ Вильнѣ издана для поселенъ книжечка, возбуждавшая вдругъ вниманіе въ Петербургѣ и въ Варшавѣ. Заглавіе ея слѣдующее: *Сокращенное Христіанское ученіе для поселенъ говорящихъ Польско-Русскимъ языкомъ. Римско-Католическаго исповѣданія. Въ Епархіальной типограф. 1835 г. 24 стр.* О сей книжкѣ въ Журналѣ Министерства Просвѣщенія, сдѣлано замѣчаніе, которое мы здѣсь до слова повторяемъ. „Въ первый разъ видимъ мы книгу на томъ нарѣчій, которыми говорить въ Литвѣ и Бѣлоруссіи простой народъ. Такъ мало у насъ извѣстны отрасли природнаго нашего языка, занимающаго столь обширное пространство земли и свидѣтельствующаго о Русскомъ происхожденіи жителей, его употребляющихъ! Нарѣчіе, которое здѣсь названо Польско-Русскимъ, свойственнѣе будетъ называть Бѣлорусскимъ. Оно совершенно отлично и отъ нарѣчій Югозападной Руси и отъ языка Литовскаго Статута и старинныхъ Литовскихъ грамотъ, который неправильно слыветъ подъ именемъ Бѣлорусскаго. Примѣсь въ первомъ и послѣднемъ Польскихъ словъ нимало не препятствуетъ видѣть между ими обоими различіе въ выговорѣ; отъ Польскаго же они оба отличаются въ особенности окончаніями, слогаудареніемъ и неизмѣнимъ носовыхъ *ą, ę*. Объяснимъ это таблицей.

Языкъ Русскій. Яз. Статута. Бѣлорусскій. Польскій.

Яз. Русскій.	Яз. Статута.	Бѣлорусскій.	Польскій.
я	я	я	ja
мнѣ	ми	мянѣ	mnie
меня	мя	мянѣ	mię
ты	ты	ты	ty
тебѣ	тебѣ	табѣ	tobie
тебя	тебе	цабѣ	ciebie
онъ	онъ	йонъ	on
ему	ему	яму	jemu
его	его	яго	jego
они	они	яны	oni
одинъ	одинъ	адзинъ	odin
четвертый	четвертый	чацьвѣртай	czwarty
теперь	теперь	цяперъ	teraz
каждый	каждый	кажный	każdy
человѣкъ	человѣкъ	чалавѣкъ	człowiek
отецъ	отецъ	ацьць	ojciec
есть	есть	ѣсьць	jest
буду	буду	буду	będę
будетъ	будетъ	будзѣць	będzie
быть	быти	быць	być
тянуть	тянути	цягнуць	ciągnąć

Желательно, чтобы наши Филологи занялись сравнительнымъ изслѣдованіемъ сего и другихъ нарѣчій. Трудъ обширный, но чрезмѣрно полезный для языка и Исторіи. Въ заключеніе для любопытныхъ выпишемъ изъ приведенной нами книжки нѣсколько куплетовъ Духовной Пѣсни, весьма употребительной у тамошняго простаго народа. Они дадутъ понятіе о его разговорномъ языкѣ.

О мой Боже! вѣрю Табѣ,
И все вѣрю я для Цябѣ.
Всю надѣю въ Табѣ маю,
За все Цябѣ выхваляю.

Ты сатварыу, Ты аткупіу,
Ты мяне Боже асвѣціу.
Нѣхай Табѣ, гдзѣ ѣсьць людзѣ,
Чесьць и хвала атъ всѣхъ будзѣ.

Табѣ, Боже, кланяюся,
Ва всѣмъ на волю здаюся;
А быць толька хачу въ небѣ,
Па всѣ вѣки любіць Цябѣ, и пр.“

(Tyg. Pet. i Gaz. Codz.)

ВИЛЬНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Декабря 31 д. 1835 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. и Кан. Леонъ Бороскій.

Tri-st, dnia 9 Grudnia.

Według listów z Alexandryi potwierdza się, że *Mehmed-Ali*, nie przestaje wzmacniać woyska swojego w Syrii, dokąd wyszły dosyć znaczne posiłki, o których mylnie donoszono, że idą do Hedžas. (D. P.)

Rozmaite Wiadomości.

Jeśli się zważy, iż Morawia i Galicya są prowincjami, które połączają kraje nasze przemysłowe. Arcy-Księstwo Austryackie i Czechy, z prowincjami zagranicznymi, obfitującymi w płody surowe, jako to: Podolem i Multanami, a przez nie z Bessarabią i Wołoszczyną, tedy każdy przyzna, że kolej żelazna, zakładająca się do Galicyi, przyniesie handlowi naszemu niewyrachowane korzyści. Wiadomo, iż przez kraj ten przeciąga co rok kilkanaście tysięcy sztuk bydła rogatego na sprzedaż do Ołomuńca. Bydło to odbywa podróż gościncem, u podnoża Karpat idącym od Sadowory, aż do Białej i Bielska. Żeby zaś transport ten miał się na przyszłość odbywać na kolejach żelaznych, ta myśl jest równie oryginalna, jak śmieszna. (Dz. P.)

Dyalekt Białoruski.

W Wilnie wyszła książka, która zwróciła uwagę razem w Petersburgu i Warszawie. Tytuł tej książki jest następujący: „*Krótkie zebranie Nauki Chrześcijańskiej dla wieśniaków mówiących językiem Polsko-Ruskim wyznania Rzymsko-Katolickiego w drukarni Dyecezalnej 1835 24 str.*” O tej książce w ostatnim poszycie Dziennika Ministerstwa Oświecenia, czytamy uwagi, które tu dosłownie powtarzamy: „Po raz pierwszy zdarza się nam widzieć książkę, pisaną dyalektem, którym mówi lud prosty w Litwie i na Białorusi. Tak to mało wiadome są u nas gałęzie rodzinnego naszego języka, zajmującego tak obszerną przestrzeń ziemi i świadczącego o Ruskim pochodzeniu mówiących nim mieszkańców. Dyalekt ten, nazwany Polsko-Ruskim, właściwiej będzie nazywać Białoruskim: jest on zupełnie różny i od dyalektu Południowo Zachodniej Rusi i od języka Statutu Litewskiego i dawnych Litewskich publicznych aktów, który się nie słusznie zowie Białoruskim. Przemieszanie w pierwszym i ostatnim słów Polskich nie znosi między nimi obudwoma różnicy w wymawianiu, od Polskiego zaś różnią się obadwa, szczególniej zakończeniami, iloczasem i niedostatkiem nosowych dźwięków *ą, ę*. Okażemy to na tablicy.

Ruski.	Statutowy	Białoruski.	Polski.
ja	ja	ja	ja
mnie	mi	mianie	mnie
mienia	mia	mianie	mię
ty	ty	ty	ty
tiebia	tiebie	tabie	tobie
tiebia	tiebie	ciabie	ciebie
on	on	jon	on
jemu	jemu	jamu	jemu
jeho	jeho	jaho	jego
oni	oni	jany	oni
odin	odin	adzin	jeden
czetwiertyi	czetwiertyi	czetwiortay	czwarty
tiepier	tiepier	ciapiet	teraz
każdy	każdy	każnyi	każdy
czelowiek	czelowiek	czafawiek	człowiek
otiec	otiec	aciec	ojciec
jest	jest	jeść	jest
budu	budu	budu	będę
budiet	budiet'	budzić	będzie
byi'	byti	być	być
tianut'	tianuti	ciahnuc	ciągnąć

Życzycъ należy, aby nasi filologowie zajęli się porównawczem badaniem tego i innych dyalektów. Praca wielka, lecz nader pożyteczna dla języka i historyi. Na zakończenie wypiszemy dla ciekawszych z książki, której tytuł podaliśmy, kilka zwrotek pieśni nabożney, bardzo u tamecznego prostego ludu upowszechnionej. Z nich można powziąć pojęcie o języku, jakim lud ten mówi:

O mój Boże! wieriu Tabie,
I wsio wieriu ja dla Ciebie,
Wsio nadzieju w Tabie maju,
Za wsio Ciabie wychwalaју,
Ty satwaryu, Ty atkupiu,
Ty mianie Boże aswiciu.
Niechay Tabie, hdzie jeść ludzie,
Cześć i chwala at wsiech budzie.

Tabie, Boże kłaniajusia,
Wa wsio na woliu zdajusia;
A być tolka chaczu w niebie,
Na wsie wieki lubić Ciabie, i t. d.“

(Tyg. Pet. Gaz. Codz.)